

Stockholms
universitet

Statistiska institutionen
Raul Cano

SKRIVNINGSDATUM: 03-12-2018

Skriftlig tentamen i **Regressionsanalys och tidsserieanalys** (4,5 hp), ingående som moment 1 i kursen **Regressionsanalys och undersökningsmetodik**, 15 hp.

Skrivtid: 5 timmar

Hjälpmedel: Miniräknare utan lagrade formler eller lagrad text. Vidhäftade formel- och tabellblad (obs! vidhäftas endast de tabellsidor som behövs för den här tentamen).

Återlämning av tentamen: hämtas på studentexpeditionen, plan 7 i B-huset fr.o.m. tisdagen den 18 december. Kolla på vår hemsida studentexpeditionens mottagningstider under terminstid.

Tentamen består av fyra uppgifter som kan ge totalt 100 poäng. För betyget A gäller 90-100 p., för betyget B gäller 80-89 p., för betyget C gäller 70-79 p., för betyget D gäller 60-69 p., för betyget E gäller 50-59 p., för betyget Fx gäller 40-49 p. och för betyget F gäller 0-39 p. För detaljerade betygsgränser se kursbeskrivningen på kurshemsidan.

För full poäng på en uppgift krävs fullständiga och väl motiverade lösningar.

Uppgift 1: (50 poäng)

Inne i den tropiska djungeln i den lilla republiken Costa Rica pågår en studie om den exotiska paradisfågeln "splendid astrapia" (*Astrapia splendidissima*). I studien ingår 13 fåglar och man undersöker sambandet mellan Y = vinge längd (i cm.) och X = antal dagar efter kläckning.

Du har tillgång till följande information:

y	1,4	1,5	2,2	2,4	3,1	3,2	3,2	3,9	4,1	4,7	4,5	5,2	5,0
x	3	4	5	6	8	9	10	11	12	14	15	16	17

- Anpassa regressionslinjen $\hat{y} = a + b x$ till materialet. (10 poäng)
- Tolka verbalt de erhållna koefficienterna. (5 poäng)
- Beräkna korrelationskoefficienten och tolka denna. (5 poäng)
- Testa $H_0: \beta = 0$ mot $H_1: \beta \neq 0$ (dels med t -test (5 poäng), dels med F -test (5 poäng)). Använd signifikansnivå 5% ($\alpha = 0,05$). (totalt 10 poäng)
- Testa $H_0: \beta = 0$ mot $H_1: \beta < 0$ (med t -test). Använd signifikansnivå 5% ($\alpha = 0,05$). (5 poäng)
- Beräkna ett 95%-igt konfidensintervall för β . (5 poäng)
- Beräkna ett 95%-igt konfidensintervall för det förväntat y -värdet för $x = 14$. (5 poäng)
- Beräkna ett 95%-igt prediktionsintervall för det enskilda y -värdet för $x = 14$. (5 poäng)

Uppgift 2: (20 poäng)

Man vill skatta parametrarna β_0 , β_1 och β_2 i regressionsmodellen $Y = \beta_0 + \beta_1 X_1 + \beta_2 X_2 + \varepsilon$.

Slumpfelen (ε) antas vara oberoende och normalfördelade med väntevärde 0 och konstant varians σ^2 .

Du har tillgång till följande information (datamaterial innehåller 13 observationer):

The regression equation is				
$y = 52,577 + 1,4683 x_1 + 0,66225 x_2$				
Predictor	Coef	SE Coef	T	
Constant			23,00	
x1			12,10	
x2			14,44	
S =	R-Sq =	R-Sq(adj) =		
Analysis of Variance				
Source	DF	SS	MS	F
Regression				
Residual Error		57,9		
Total		2715,8		

- Beräkna värdet på s (5 poäng)
- Beräkna en skattning av slumpfelsvariansen σ^2 . (5 poäng)
- Beräkna R^2 och förklara vad det erhållna värdet säger. (5 poäng)
- Testa på 5% signifikansnivå om $\beta_1 < 0$ i modellen. (5 poäng)

Uppgift 3: (10 poäng)

Man har följande uppgifter om Bruttonationalprodukt (BNP i miljarder amerikanska dollar):

År	1970	1980	1990	2000	2010
BNP	4	10	20	35	60

- Anpassa en exponentiell modell (exponentiell trendfunktion) till tidsserien. (5 poäng)
- Tolka de skattade koefficienterna i ord och uttryckta i termer av de aktuella variablerna. (5 poäng)

Uppgift 4: (20 poäng)

Man studerat sambandet mellan $Y =$ "död/lever" och $X =$ blodtryck i mm. I ett material om 20 personer har man mätt blodtrycket samt följt dessa fem år framåt i tiden, varefter man har tagit reda på om personen är död eller lever. "död" är kodat 1 och "lever" 0.

Via en logistik regression modell har man fått följande skattningar:

$$\hat{Y} = -15,59 + 0,105 X$$

- Tolka verbalt koefficienten 0,105. (10 poäng)
- Anges med hur mycket procent ökar oddset för "död" i genomsnitt om blodtrycket stiger 1 mm. (10 poäng)

Formelsamling – regressionsanalys

$$r = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sqrt{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}}$$

$$\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y}) = \sum_{i=1}^n x_i y_i - \frac{1}{n} \left(\sum_{i=1}^n x_i \right) \left(\sum_{i=1}^n y_i \right)$$

$$\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2 = \sum_{i=1}^n x_i^2 - \frac{1}{n} \left(\sum_{i=1}^n x_i \right)^2$$

Enkel linjär regression

$$b_1 = \hat{\beta}_1 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})(y_i - \bar{y})}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}$$

$$b_0 = \hat{\beta}_0 = \bar{y} - b_1 \bar{x}$$

$$\underbrace{\sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2}_{\text{SST}} = \underbrace{\sum_{i=1}^n (\hat{y}_i - \bar{y})^2}_{\text{SSR}} + \underbrace{\sum_{i=1}^n e_i^2}_{\text{SSE}}$$

$$\text{SSE} = \sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2 = \sum_{i=1}^n (y_i - \bar{y})^2 - b_1^2 \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2$$

$$s_e^2 = \text{MSE} = \frac{\text{SSE}}{n-2} = \frac{\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2}{n-2}$$

Konfidensintervall för β_1 ges av

$$b_1 \pm t_{n-2, \frac{\alpha}{2}} s_{b_1}$$

där

$$s_{b_1} = \sqrt{\frac{\frac{\sum_{i=1}^n (y_i - \hat{y}_i)^2}{n-2}}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2}}$$

Prediktionsintervall

$$\underbrace{b_0 + b_1 x_{n+1}}_{\hat{y}_{n+1}} \pm t_{n-2, \frac{\alpha}{2}} \sqrt{s_e^2 \left(1 + \frac{1}{n} + \frac{(x_{n+1} - \bar{x})^2}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2} \right)}$$

Konfidensintervall förväntat y -värde för ett nytt x -värde

$$\underbrace{b_0 + b_1 x_{n+1}}_{\hat{y}_{n+1}} \pm t_{n-2, \frac{\alpha}{2}} \sqrt{s_e^2 \left(\frac{1}{n} + \frac{(x_{n+1} - \bar{x})^2}{\sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2} \right)}$$

Multipel regression

n st observationer och p förklarande variabler.

Variationsorsak	SS	df	MS	F
Regression	SSR	p	$MSR = \frac{SSR}{p}$	MSR/MSE
Residual	SSE	$n - p - 1$	$MSE = \frac{SSE}{(n-p-1)}$	
Totalt	SST	$n - 1$		

$$R_{adj}^2 = 1 - \frac{SSE/(n-p-1)}{SST/(n-1)}$$

Normalekvationerna för fallet $\hat{y} = a + b_1 t + b_2 t^2$

$$\begin{aligned} \sum_{i=1}^n y_i &= a \cdot n + b_1 \sum_{i=1}^n t_i + b_2 \sum_{i=1}^n t_i^2 \\ \sum_{i=1}^n y_i t_i &= a \sum_{i=1}^n t_i + b_1 \sum_{i=1}^n t_i^2 + b_2 \sum_{i=1}^n t_i^3 \\ \sum_{i=1}^n y_i t_i^2 &= a \sum_{i=1}^n t_i^2 + b_1 \sum_{i=1}^n t_i^3 + b_2 \sum_{i=1}^n t_i^4 \end{aligned}$$

Säsongrensning med regression

$$a_0 = \bar{y} - b \cdot \bar{t}$$

$$T_t = a_0 + b \cdot t$$

$$S_1 = a - a_0 + c_1$$

$$S_2 = a - a_0 + c_2$$

$$S_3 = a - a_0 + c_3$$

$$S_4 = a - a_0$$

Logistisk regression

$$P(Y_i = 1 | x_i) = \frac{\exp(\beta_0 + \beta_1 x_i)}{1 + \exp(\beta_0 + \beta_1 x_i)} = \frac{1}{1 + e^{-(\beta_0 + \beta_1 x_i)}}$$

$$\log(\text{odds}) = \beta_0 + \beta_1 x_i.$$

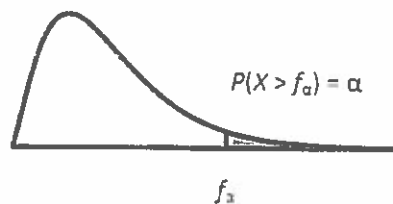
$$\text{odds}(D) = \frac{P(D)}{P(D \text{ inträffar inte})} = \frac{P(D)}{1 - P(D)}$$

$$P(D) = \frac{\text{odds}(D)}{1 + \text{odds}(D)}$$

Konfidensintervall för oddskvoten e^{β_1} : $e^{b_1 \pm z \times s_{b_1}}$

TABELL 5. F-fördelningens kvantiler

$X \in F(v_1, v_2)$ där v_1, v_2 = antal frihetsgrader i täljaren respektive nämnaren. Vilket värde har f_α om $P(X > f_\alpha) = \alpha$ där α är en given sannolikhet.

$\alpha = 0,05$

$v_2 =$	$v_1 =$														
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1	161,4	199,5	215,7	224,6	230,2	234,0	236,3	237,9	240,5	241,9	243,0	243,9	244,7	245,4	245,9
2	18,51	19,00	19,16	19,25	19,30	19,33	19,35	19,37	19,38	19,40	19,40	19,41	19,42	19,42	19,43
3	10,13	9,55	9,28	9,12	9,01	8,94	8,89	8,85	8,81	8,79	8,76	8,74	8,73	8,71	8,70
4	7,71	6,94	6,59	6,39	6,26	6,15	6,09	6,04	6,00	5,96	5,94	5,91	5,89	5,87	5,86
5	6,61	5,79	5,41	5,19	5,05	4,95	4,88	4,82	4,77	4,74	4,70	4,68	4,66	4,64	4,62
6	5,99	5,14	4,76	4,53	4,39	4,28	4,21	4,15	4,10	4,06	4,03	4,00	3,98	3,96	3,94
7	5,59	4,74	4,35	4,12	3,97	3,87	3,79	3,73	3,68	3,64	3,60	3,57	3,55	3,53	3,51
8	5,32	4,46	4,07	3,84	3,69	3,58	3,50	3,44	3,39	3,35	3,31	3,28	3,26	3,24	3,22
9	5,12	4,26	3,86	3,63	3,48	3,37	3,29	3,23	3,18	3,14	3,10	3,07	3,05	3,03	3,01
10	4,96	4,10	3,71	3,48	3,33	3,22	3,14	3,07	3,02	2,98	2,94	2,91	2,89	2,86	2,85
11	4,84	3,98	3,59	3,36	3,20	3,09	3,01	2,95	2,90	2,85	2,82	2,79	2,76	2,74	2,72
12	4,75	3,89	3,49	3,26	3,11	3,00	2,91	2,85	2,80	2,75	2,72	2,69	2,66	2,64	2,62
13	4,67	3,81	3,41	3,18	3,03	2,92	2,83	2,77	2,71	2,67	2,63	2,60	2,58	2,55	2,53
14	4,60	3,74	3,34	3,11	2,96	2,85	2,76	2,70	2,65	2,60	2,57	2,53	2,51	2,48	2,46
15	4,54	3,68	3,29	3,06	2,90	2,79	2,71	2,64	2,59	2,54	2,51	2,48	2,45	2,42	2,40
16	4,49	3,63	3,24	3,01	2,85	2,74	2,66	2,59	2,54	2,49	2,45	2,42	2,40	2,37	2,35
17	4,45	3,59	3,20	2,96	2,81	2,70	2,61	2,55	2,49	2,45	2,41	2,38	2,35	2,33	2,31
18	4,41	3,55	3,16	2,93	2,77	2,66	2,58	2,51	2,45	2,41	2,37	2,34	2,31	2,29	2,27
19	4,38	3,52	3,13	2,90	2,74	2,63	2,54	2,48	2,42	2,38	2,34	2,31	2,28	2,26	2,23
20	4,35	3,49	3,10	2,87	2,71	2,60	2,51	2,45	2,39	2,35	2,31	2,28	2,25	2,22	2,20
25	4,24	3,39	2,99	2,76	2,60	2,49	2,40	2,34	2,28	2,24	2,20	2,16	2,14	2,11	2,09
30	4,17	3,32	2,92	2,69	2,53	2,42	2,33	2,27	2,21	2,16	2,13	2,09	2,06	2,04	2,01
35	4,12	3,27	2,87	2,64	2,49	2,37	2,29	2,22	2,16	2,11	2,07	2,04	2,01	1,99	1,96
40	4,08	3,23	2,84	2,61	2,45	2,34	2,25	2,18	2,12	2,08	2,04	2,00	1,97	1,95	1,92
45	4,06	3,20	2,81	2,58	2,42	2,31	2,22	2,15	2,10	2,05	2,01	1,97	1,94	1,92	1,89
50	4,03	3,18	2,79	2,56	2,40	2,29	2,20	2,13	2,07	2,03	1,99	1,95	1,92	1,89	1,87
60	4,00	3,15	2,76	2,53	2,37	2,25	2,17	2,10	2,04	1,99	1,95	1,92	1,89	1,86	1,84
70	3,98	3,13	2,74	2,50	2,35	2,23	2,14	2,07	2,02	1,97	1,93	1,89	1,86	1,84	1,81
80	3,96	3,11	2,72	2,49	2,33	2,21	2,13	2,06	2,00	1,95	1,91	1,88	1,84	1,82	1,79
100	3,94	3,09	2,70	2,45	2,31	2,19	2,10	2,03	1,97	1,93	1,89	1,85	1,82	1,79	1,77
∞	3,84	3,00	2,60	2,37	2,21	2,10	2,01	1,94	1,88	1,83	1,79	1,75	1,72	1,69	1,67

Forts. nästa sida

22

Stockholms universitet

Statistiska institutionen

Rättningsblad

Datum: 03/12/18

Sal: Laduvikssalen

Tenta: Regressions- och tidsserieanalys

Kurs: Regressionsanalys och undersökningsmetodik

ANONYMKOD:

0019-LHJ

Jag godkänner att min tenta får läggas ut anonymt på hemsidan som studentsvar.

OBS! SKRIV ÄVEN PÅ BAKSIDAN AV SKRIVBLADEN

Markera besvarade uppgifter med kryss

1	2	3	4	5	6	7	8	9	Antal inl. blad
X	X	X	X						5
Lär.ant. 50p	20p	10p 10p	10p						

POÄNG 90p	BETYG A	Lärarens sign. RC

1) 50 p

a)	y	X	X ²	y·X	(x _i - \bar{x})	(x _i - \bar{x}) ²	(y _i - \bar{y})	(x - \bar{x})(y - \bar{y})
	1,4	3	9	4,2	-7	49	-2,0154	14,1078
	1,5	4	16	6	-6	36	-1,0154	11,4924
	2,2	5	25	11	-5	25	-1,2154	6,077
	2,4	6	36	14,4	-4	16	-1,0154	4,0616
	3,1	8	64	24,8	-2	4	-0,3154	0,6308
	3,2	9	81	28,8	-1	1	-0,2154	0,2154
	3,2	10	100	32	0	0	-0,2154	0
	3,9	11	121	42,9	1	1	0,4846	0,4846
	4,1	12	144	49,2	2	4	0,6846	1,3692
	4,7	14	196	65,8	4	16	1,2846	5,1384
	4,5	15	225	67,5	5	25	1,0846	5,423
	5,2	16	256	83,2	6	36	1,7846	10,7076
	5,0	17	289	85	7	49	1,5846	11,0922
Σ	44,4	130	1562	574,8	0	262	20	70,8

$\hat{y} = a + bx$ $n = 13$ $\bar{x} = \frac{130}{13} = 10$ $\bar{y} = \frac{44,4}{13} = 3,4154$

$b = b_1 = \frac{\Sigma(x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\Sigma(x - \bar{x})^2} = \frac{70,8}{262} = 0,27022$

$a = b_0 = \bar{y} - b_1 \bar{x} = 3,4154 - 0,27022 \cdot 10 = 0,7132$

Vår regressionslinje för då formeln

$\hat{y} = 0,7132 + 0,27022x$

b) Vår b_0 säger oss egentligen inte så mycket eftersom det är vårt intercept, alltså när $x = 0$. En tolkning är dock att det är genomsnittlig längd vid kläckning.

Vårt b_1 säger oss att i genomsnitt växer artens vingar med 0,27 cm per dag.

c) $\Sigma(y - \bar{y})^2 = 19,611$

- 4,0617
- 3,6687
- 1,4772
- 1,0310
- 0,8995
- 0,0464
- 0,0464
- 0,2348
- 0,4687
- 1,6502
- 1,1764
- 3,1848
- 2,511

$r = \frac{\Sigma(x - \bar{x})(y - \bar{y})}{\sqrt{\Sigma(x - \bar{x})^2 \cdot \Sigma(y - \bar{y})^2}} = \frac{70,8}{\sqrt{262 \cdot 19,611}} = 0,9877$

Tolkning: Vår oberoende variabel x förklarar förändringen i vår beroende variabel y till 98,77%.

d) ① T-test

$H_0: \beta_1 = 0$

$H_A: \beta_1 \neq 0$

Testvariabel $T = \frac{b_1 - \beta_1}{s_{b_1}}$ där $T \sim t(13-2 \text{ df}, \alpha=0,05)$
 0 under H_0

Eftersom vi har ett dubbelsidigt test tar vi $\alpha/2$

Beslutsregel: Förkasta H_0 om $|t_{\text{obs}}| > 2,201$

$$s_{b_1} = \sqrt{\frac{\sum(y - \hat{y})^2 / n - 2}{\sum(x - \bar{x})^2}}$$

X	y	\hat{y}	SSE $(y - \hat{y})^2$	SSR $(\hat{y} - \bar{y})^2$
3	1,4	1,5239	0,0153	3,5778
4	1,5	1,7941	0,0865	2,6286
5	2,2	2,0643	0,0184	1,8255
6	2,4	2,3345	0,0073	1,1683
8	3,1	2,875	0,0506	0,2920
9	3,2	3,1452	0,003	0,0730
10	3,2	3,4154	0,046	0
11	3,9	3,6856	0,046	0,073
12	4,1	3,9558	0,021	0,2920
14	4,7	4,4963	0,0415	1,1683
15	4,5	4,7665	0,071	1,8255
16	5,2	5,0367	0,0267	2,6287
17	5,0	5,3069	0,0942	3,5778
Σ			$\Sigma 0,5245$	$\Sigma 19,1306$

$$s_{b_1} = \sqrt{\frac{0,5245}{13-2}} \Rightarrow \sqrt{\frac{0,0403}{262}} = 0,012$$

$$t = \frac{0,27022}{0,012} = 22,5$$

Eftersom vårt observerade t är större än vårt kritiska t för $\alpha=0,05$ kan vi förkasta H_0

② forts nästa sida

1d) forts.

② F-test

$$H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_A: \beta_1 \neq 0$$

Testvariabel $F = \frac{MSR}{MSE}$ där $F \sim F_{1,11}, \alpha = 0,05$ Beslutsregel: Förtäkta H_0 om $F_{obs} > 4,84$

$$MSR = \frac{SSR}{p} = \frac{19,1306}{1}$$

$$MSE = \frac{SSE}{n-p-1} = \frac{0,5245}{13-1-1} = 0,04768$$

$$F = \frac{19,1306}{0,04768} = 401,21$$

Eftersom vårt $F_{obs} > 4,84$ kan vi förtäkta H_0

e) $H_0: \beta_1 = 0$

$H_A: \beta_1 < 0$

testvariabel $T = \frac{b_1 - \beta_1}{s_{b_1}}$, ^{0 under H_0} entelsidigt test där $T \sim t_{11}, \alpha = 0,05$ Beslutsregel: Förtäkta H_0 om $t_{obs} < -1,796$

$$t_{obs} = \frac{0,27022}{0,012} = 22,5$$

Eftersom vårt observerade $t > -1,796$ kan vi inte förtäkta H_0
 β_1 är med 95% signifikant positiv

2a) ANOVA $n=13$

Källa	df	SS	MS
Regression	2	2657,9	1328,95
Residual	10	57,9	5,79
Total	12	2715,8	

$$s = \sqrt{MSE} = \sqrt{5,79} = 2,406$$

2) 20p

$$b) \sigma^2 = MSE = \frac{57,9}{10} = 5,79$$

$$c) R^2 = 1 - \frac{SSE}{SST} = 1 - \frac{57,9}{2715,8} = 0,9787$$

Nära oberoende variabler (x_1, x_2) förklarar förändringen i vår beroende variabel y till 97,87%.

$$d) H_0: \beta_1 = 0$$

$$H_A: \beta_1 \neq 0$$

Testvariabel $T = \frac{b_1 - \beta_1}{s_{b_1}}$ där $T \sim t_{10, df} \alpha = 0,05$

Enkelsidigt test

Bestämsregel: förkasta H_0 om $t_{obs} < -1,812$

$$T = 12,10$$

Eftersom vårt observerade värde på $T > -1,812$ kan vi inte förkasta H_0 på $\alpha = 0,05$

med 95% signifikans är β_1 positiv och skild från 0

med 95% signifikans är β_1 positiv och skild från 0

3)	t	t ²	y	log(y)	log(y) · t
1970	-2	4	9	0,803	-1,704
1980	-1	1	10	1	-1
1990	0	0	20	1,301	0
2000	1	1	35	1,544	1,544
2010	2	4	60	1,778	3,556
<u>Σ</u>	<u>0</u>	<u>10</u>	<u>129</u>	<u>6,225</u>	<u>2,896</u>

10p
R

$$y = a \cdot b^t \Rightarrow \log(y) = \underbrace{\log(a)}_{a'} + \underbrace{\log(b)}_{b'} \cdot t \quad n=5$$

$$b' = \frac{\sum \log(y) \cdot t}{\sum t^2} = \frac{2,896}{10} = 0,2896$$

$$a' = \frac{\sum \log(y)}{n} = \frac{6,225}{5} = 1,245$$

$$a = 10^{1,245} = 17,5792$$

$$b = 10^{0,2896} = 1,948$$

Vi får då modellen

$$y = 17,5792 \cdot 1,948^t \quad (\text{1 miljard US dollar})$$

- 1) a är det förväntade värdet y antar då x = 0
 b kan uttryckas som den procentuella förändringen per år
 dvs förändringen = 1,948 - 1 = 0,948, i genomsnitt ökar alltså
 BNP med i genomsnitt 94,8% perloår

perloår
R

4) 10p

④ $Y = \text{"död/lever"}$ där $död=1$, $lever=0$
 $X = \text{blodtryck i mmHg}$ $n=20$

$$\hat{Y} = -15,59 + 0,105X$$

a) En ökning av blodtrycket med 1 mm ökar värdet på Y som är vår beroende variabel med 0,105

En ökning av blodtrycket med 10 mm skulle således öka värdet på Y med 1,05

F (SE FACIT)

b) För en person med blodtryck = 200 får vi följande sannolikhet att personen dött inom 5 år

$$P = \frac{-15,59 + 0,105 \cdot 200}{1 + (-15,59 + 0,105 \cdot 200)} = 0,84399$$

$$\text{odds för att personen dött} = \frac{P(D)}{1 - P(D)} = \frac{0,84399}{1 - 0,84399} = 5,41$$

för en person med blodtryck = 201

$$P = \frac{-15,59 + 0,105 \cdot 201}{1 + (-15,59 + 0,105 \cdot 201)} = 0,84650$$

$$\text{odds} = \frac{0,84650}{1 - 0,84650} = 5,515$$

$$\text{Procentuell förändring} = \frac{5,515}{5,41} - 1 = 0,0194$$

Eftersom vi har en logistisk regression är dock i genomsnitt förändringen 10,5% (0,105)

11%

R

OBS!

g) 95% KI för förväntat y då $x=14$

$$0,7132 + 0,27022 \cdot 14 \pm 2,201 \cdot \sqrt{0,04768 \left(\frac{1}{13} + \frac{(14-10)^2}{262} \right)}$$

$$\Rightarrow 4,49628 \pm 2,201 \cdot \sqrt{0,04768 \cdot 0,13799}$$

$$\Rightarrow 4,49628 \pm 2,201 \cdot 0,0811 = [4,32; 4,67]$$

OBS

h) 95% prediktionsintervall för enskilt y då $x=14$

$$0,7132 + 0,27022 \cdot 14 \pm 2,201 \cdot \sqrt{0,04768 \left(1 + \frac{1}{13} + \frac{(14-10)^2}{262} \right)}$$

$$\Rightarrow 4,49628 \pm 2,201 \cdot \sqrt{0,04768 \cdot 1,13799}$$

$$\Rightarrow 4,49628 \pm 2,201 \cdot 0,2329 = [3,98; 5,01]$$

OBS! f) 95% KI för β

$$0,27022 \pm 2,201 \cdot 0,012 = [0,2438; 0,2966]$$